

PRIJEDLOG

Na temelju čl. 31. stavak 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske („Narodne novine“ br. 150/11, 119/14 i 93/16) Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ 2017. godine donijela

ZAKLJUČAK

Prihvaća se Izvješće o provedbi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. za 2016. godinu, u tekstu koji je dostavilo Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku aktom, Klase _____ i Urbroja _____ od _____ 2017. godine.

KLASA:

URBROJ:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Andrej Plenković

OBRAZLOŽENJE

Vlada Republike Hrvatske je 30. siječnja 2014. godine na 139. sjednici donijela Strategiju socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine (dalje Strategija).

Sukladno završnim odredbama Strategije Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku je u obavezi izraditi godišnje izvješće o provedbi mjera definiranih Strategijom svake godine za prethodnu godinu i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

Potrebno je napomenuti da je povod za donošenje Strategije bio osigurati višu razinu kvalitete socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj i omogućiti pružateljima usluga pristup sredstvima iz fondova EU za financiranje usluga za starije osobe u zajednici, koje nisu obuhvaćene Zakonom o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ br. 157/13, 152/14, 99/15, 52/16 i 16/17), a starijim osobama povećavaju kvalitetu života i omogućavaju da što duže ostanu živjeti u vlastitom domu. Upravo iz toga razloga izrađena je strategija socijalne skrbi za starije osobe, a ne strategija skrbi o starijim osobama.

Strategija obuhvaća tri područja i to: 1. zakonodavni okvir, 2. informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti i 3. širenje mreže socijalnih usluga.

U aktivnostima čiji se napredak prati preko brojčanih pokazatelja, u odnosu na ranije izvještajno razdoblje, nije došlo je do značajnih promjena pokazatelja preko kojih se prati provedba mjera u odnosu na prethodno razdoblje. Porastao je broj smještajnih kapaciteta u institucionalnom smještaju ali je porastao i broj osoba koje čekaju na smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb, a koje su zainteresirane za smještaj bez odgađanja.

Tijekom 2016. godine provedene su sve mjere i aktivnosti za koje je rok provedbe bila 2016. godina.

Slijedom navedenog, predlaže se prihvatanje Izvješća o provedbi Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. za 2016. godinu.

PRIJEDLOG

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

**MINISTARSTVO ZA DEMOGRAFIJU, OBITELJ, MLADE I SOCIJALNU
POLITIKU**

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI „STRATEGIJE SOCIJALNE SKRBI ZA STARIJE OSOBE
U REPUBLICI HRVATSKOJ ZA RAZDOBLJE OD 2014. DO 2016. GODINE“
ZA 2016. GODINU**

ZAGREB, lipanj 2017.

SADRŽAJ:

Uvod.....	3
Starije osobe u sustavu socijalne skrbi.....	4
Provedba mjera.....	7
I. Zakonodavni okvir.....	7
II. Informiranje, komunikacija i podizanje razine svijesti.....	8
Cilj 2 - Osiguravanje pravodobne i relevantne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi.....	8
III. Širenje mreže socijalnih usluga.....	11
Cilj 3- Razvijanje socijalnih usluga koje pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba.....	11
Zaključak.....	17

UVOD

Ministarstvo socijalne politike i mladih pravni prednik Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) izradilo je Nacrt prijedloga Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine, a isti je usvojen 30. siječnja 2014. godine na sjednici Vlade Republike Hrvatske.

Sukladno završnim odredbama Strategije socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014.-2016. godine (u daljnjem tekstu Strategija) Ministarstvo je u obavezi izraditi godišnje izvješće o provedbi mjera definiranih Strategijom i dostaviti ga Vladi Republike Hrvatske.

Za napomenuti je kako je glavni povod za izradu Strategije bio osigurati višu razinu kvalitete socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj što je među ostalim omogućilo da pružatelji usluga dobiju pristup sredstvima fondova EU za financiranje usluga za starije osobe u zajednici koje nisu obuhvaćene Zakonom o socijalnoj skrbi, a starijim osobama povećavaju kvalitetu života i omogućavaju da što duže ostaju živjeti u vlastitom domu. Strategija je obuhvatila područja koja su se pokazala problematičnim tijekom analize stanja socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj, pa je tako Strategijom obuhvaćeno područje zakonodavstva, područje informiranja, komunikacija i podizanje razine svijesti te područje širenja mreže socijalnih usluga.

U prvoj godini provedbe Strategije u području zakonodavstva provedene su i završene sve predviđene mjere.

U području informiranja, komunikacija i podizanja razine svijesti svi stručni radnici u sustavu socijalne skrbi su Strategijom pozvani da se uključuju u davanje informacija starijim osobama o njihovim pravima u sustavu socijalne skrbi te da ih upućuju na javne službe čija je zadaća zaštita prava starijih osoba.

U području širenja mreže socijalnih usluga išlo se u dva smjera: implementacija novih usluga i povećanje broja pružatelja socijalnih usluga. Nove usluge kao što su: dnevne aktivnosti, usluge prijevoza i usluge halo pomoći za starije osobe koje se osiguravaju preko programa i projekata pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba koje žive u svojim domovima. Povećanje broja pružatelja socijalnih usluga u zajednici za izvaninstitucionalnu skrb na području cijele države te povećanje broja pružatelja socijalnih usluga za institucionalnu skrb u područjima u kojima takvi oblici skrbi nisu dovoljno razvijeni osigurava starijim osobama lakši način dolaženja do usluga koje su im neophodne, a koje im ne mogu osigurati članovi njihovih obitelji.

STARIJE OSOBE U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi starije osobe su najčešće korisnici sljedećih prava u sustavu socijalne skrbi: zajamčene minimalne naknade, doplatka za pomoć i njegu, osobne invalidnine, pomoći u kući i smještaja.

U Tablici 1. prikazani su podaci o broju osoba odnosno udjelu starijih osoba po dobnim skupinama u populaciji starijih osoba (procjena broja stanovnika sredina 2015. godine, Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2016, Državni zavod za statistiku) i broju osoba odnosno udjelu pojedine dobne skupine u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi za starije osobe prikupljenih od centara za socijalnu skrb (u daljnjem tekstu CZSS) putem aplikacije SocSkrb.

Tablica 1.

Dobne skupine	Starije osobe prema dobnim skupinama (procjena stanovništva sredina 2015. god.)	prava u sustavu socijalne skrbi koja najčešće ostvaruju starije osobe				
		ZMN	Doplatka za pomoć i njegu	Osobna invalidnina	Pomoć u kući	Smještaj (temeljem rješenja CZSS)
Ukupno	799.286	6.046	35.464	3.384	3.389	4.282
	100%	0,76%	4,44%	0,42%	0,42%	0,54%
65-74 god. (mlađa)	424.021	3.197	11.005	1.284	860	1.485
	53,05%	0,75%	2,60%	0,30%	0,20%	0,35%
75-84 god. (srednja)	299.908	1.981	15.697	1.316	1.826	1.690
	37,52%	0,66%	5,23%	0,44%	0,61%	0,56%
85 i više god. (stara)	75.357	868	8.762	784	703	1.107
	9,43%	1,15%	11,63%	1,04%	0,93%	1,47%

Iz podataka prikazanih u Tablici 1. je vidljivo da su pripadnici stare dobne skupine starijih osoba češće korisnici prava iz sustava socijalne skrbi za starije osobe od pripadnika preostale dvije dobne skupine starijih osoba.

Korisnici prava u sustavu socijalne skrbi su osobe koje nemaju dostatna sredstva za život ili im je potrebna tuđa pomoć, a ponekad i jedno i drugo. U nastavku dajemo pobliže informaciju tko može ostvariti pojedino pravo navedeno u Tablici 1.

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu ostvaruju osobe koje nemaju vlastitih sredstava za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba.

Pravo na doplatu za pomoć i njegu ostvaruju osobe koje ne mogu same udovoljiti osnovnim životnim potrebama bez pomoći druge osobe, a pored ostalih uvjeta za ostvarivanje ovog prava nemaju ni dostatna sredstva kojima bi priskrbili potrebnu pomoć.

Pravo na pomoć u kući priznaje se starijoj osobi kojoj je prema procjeni CZSS potrebna pomoć druge osobe za organiziranje prehrane, obavljanje kućanskih poslova, održavanje osobne higijene i zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba. Priznavanje ovog prava povezano je s prihodom starije osobe.

Pravo na osobnu invalidninu priznaje se osobi kod koje su, pored ostalih uvjeta za ostvarivanje, nastupile trajne promjene u zdravstvenom stanju, a koja udovoljava uvjetima iz Zakona o socijalnoj skrbi koji se odnose na materijalne uvjete života.

Pravo na smještaj se priznaje funkcionalno ovisnoj starijoj osobi kojoj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe. Za najveći dio starijih osoba smještenih temeljem rješenja CZSS država djelomično ili u potpunosti snosi troškove smještaja jer ih starije osobe same kao ni obveznici uzdržavanja nisu u mogućnosti podmirivati.

Sukladno podacima iz Tablice 1. i pojašnjenja tko ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi koja najčešće koriste starije osobe, a koja su uglavnom povezana s materijalnim uvjetima života, proizlazi da je stara dobna skupina starijih osoba u lošijem materijalnom položaju od srednje i mlađe dobne skupine starijih osoba.

U Tablici 2. prikazani su podaci o broju/udjelu starijih osoba po županijama kao i broju/udjelu starijih osoba u odabranim pravima iz sustava socijalne skrbi koje najčešće ostvaruju starije osobe također po županijama. Iskazani podaci su prikupljeni od CZSS putem aplikacije SocSkrb.

Tablica 2.

županija	Starije osobe po županijama, (procjena broja stanovnika sredina 2015.	prava u sustavu socijalne skrbi koja najčešće ostvaruju starije osobe				
		ZMN	Doplatu za pomoć i njegu	Osobna invalidnina	Pomoć u kući	Smještaj temeljem rješenja CZSS
RH	799.286	6.046	35.464	3.384	3.389	4.282
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Zagrebačka	55.165	246	1369	237	75	220

	6,90%	4,07%	3,86%	7,00%	2,21%	5,14%
Krapinsko-zagorska	23.651	169	1381	111	128	314
	2,96%	2,80%	3,89%	3,28%	3,78%	7,33%
Sisačko-moslavačka	33.198	562	1553	179	298	293
	4,15%	9,30%	4,38%	5,29%	8,79%	6,84%
Karlovačka	26.195	363	1986	368	279	249
	3,28%	6,00%	5,60%	10,87%	8,23%	5,82%
Varaždinska	30.791	167	1968	125	20	168
	3,85%	2,76%	5,55%	3,69%	0,59%	3,92%
Koprivničko-križevačka	20.995	141	1097	167	63	97
	2,63%	2,33%	3,09%	4,93%	1,86%	2,27%
Bjelovarsko-bilogorska	22.089	253	1945	121	180	148
	2,76%	4,18%	5,48%	3,58%	5,31%	3,46%
Primorsko-goranska	62.102	138	3240	181	193	175
	7,77%	2,28%	9,14%	5,35%	5,69%	4,09%
Ličko-senjska	11.677	113	570	49	353	94
	1,46%	1,87%	1,61%	1,45%	10,42%	2,20%
Virovitičko-podravska	14.443	277	1353	59	158	128
	1,81%	4,58%	3,82%	1,74%	4,66%	2,99%
Požeško-slavonska	13.744	225	483	115	136	93
	1,72%	3,72%	1,36%	3,40%	4,01%	2,17%
Brodsko-posavska	27.806	433	1514	153	161	291
	3,48%	7,16%	4,27%	4,52%	4,75%	6,80%
Zadarska	35.146	185	1311	97	201	101
	4,40%	3,06%	3,70%	2,87%	5,93%	2,36%
Osječko-baranjska	52.409	657	2279	77	316	321
	6,56%	10,87%	6,43%	2,28%	9,32%	7,50%
Šibensko-kninska	24.776	513	2254	16	237	155
	3,10%	8,48%	6,36%	0,47%	6,99%	3,62%
Vukovarsko-srijemska	31.127	315	1148	75	207	222
	3,89%	5,21%	3,24%	2,22%	6,11%	5,18%
Splitsko-dalmatinska	83.381	334	4581	348	102	222
	10,43%	5,52%	12,92%	10,28%	3,01%	5,18%
Istarska	41.683	120	1090	50	89	172
	5,22%	1,98%	3,07%	1,48%	2,63%	4,02%
Dubrovačko-neretvanska	23.954	90	930	78	97	133
	3,00%	1,49%	2,62%	2,30%	2,86%	3,11%
Međimurska	18.737	101	1046	65	10	116
	2,34%	1,67%	2,95%	1,92%	0,30%	2,71%

Grad Zagreb	146.217	644	2366	713	86	570
	18,29%	10,65%	6,67%	21,07%	2,54%	13,31%

Iz podataka sadržanih u Tablici 2. vidljivo je da je udjel starijih osoba po pojedinoj županiji različit od udjela starijih osoba u populaciji primatelja ZMN kao osnovne socijalne pomoći za suzbijanje siromaštva.

Deset je županija u kojima je udjel starijih osoba u populaciji primatelja ZMN veći od udjela starijih osoba za te županije u ukupnoj populaciji starijih osoba. Među županijama koje imaju veći udjel starijih osoba u populaciji primatelja ZMN od njihovog udjela u ukupnoj populaciji starijih osoba predvodi Šibensko-kninska županija s 5,39 postotna boda većim udjelom u populaciji primatelja ZMN nego je njen udjel u ukupnoj populaciji starijih osoba, slijede je Sisačko-moslavačka s 5,14, Osječko-baranjska s 4,31, Brodsko-posavska s 3,68, Virovitičko-podravska s 2,77, Karlovačka s 2,73, Požeško-slavonska s 2,00, Bjelovarsko-bilogorska s 1,42, Vukovarsko-srijemska s 1,32, i Ličko-senjska s 0,41. Za ove županije je moguće reći da je na njihovom području izraženije siromaštvo starijih osoba.

Preostalih deset županija i Grad Zagreb imaju manji udjel u populaciji primatelja ZMN nego što je njihov udjel u ukupnoj populaciji starijih osoba što znači da je siromaštvo starijih osoba u ovim županijama manje. Grad Zagreb s 7,64 postotna boda manjim udjelom u populaciji primatelja ZMN od udjela u ukupnoj populaciji starijih osoba ima proporcionalno najmanje siromašnih starijih osoba mjereno preko ZMN kao najindikativnije socijalne naknade, slijede ga Primorsko-goranska županija s 5,49, Splitsko-dalmatinska s 4,91, Istarska s 3,23, Zagrebačka s 2,83, Dubrovačko-neretvanska s 1,51, Zadarska s 1,34, Varaždinska s 1,09, Međimurska s 0,67, Koprivničko-križevačka s 0,29 i Krapinsko-zagorska s 0,16.

Preostala prava iz sustava socijalne skrbi navedena u Tablici 2.: doplatak za pomoć i njegu, pomoć u kući, osobna invalidnina i smještaj više su povezane s pripadnosti određenoj dobnoj skupini starijih osoba, pa je participacija pojedine županije u populaciji starijih osoba u uživanju ovih prava određena udjelom pojedine dobne skupine unutar starije populacije na njenom području.

PROVEDBA MJERA

Tijekom 2016. godine provedene su mjere i aktivnosti iz Strategije kako je planirano. U nastavku dajemo provedbu mjera po područjima.

1. ZAKONODAVNI OKVIR

Mjere obuhvaćene ovim područjem provedene su već tijekom 2014. godine sukladno planiranim rokovima.

2. INFORMIRANJE, KOMUNIKACIJA I PODIZANJE RAZINE SVIJEŠTI

U području informiranja, komunikacije i podizanja razine svijesti postavljen je cilj 2 - **osiguravanje pravodobne i relevantne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi.**

Za postizanje ovog cilja planirane su dvije mjere.

Mjera 2.1. Informiranje javnosti o pravima starijih osoba u sustavu socijalne skrbi

Unutar mjere 2.1. provedene su aktivnosti:

1. Sudjelovanje stručnih radnika koji skrbe o starijim osobama na svim razinama sustava socijalne skrbi u medijima radi informiranja o pravima i uslugama za starije osobe

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe.

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine predstavnici Ministarstva u više su navrata na nacionalnoj razini sudjelovali u televizijskim i radijskim emisijama namijenjenim informiranju starijih osoba i šire društvene zajednice o pravima osoba starije životne dobi u sustavu socijalne skrbi. U više radijskih i televizijskih emisija na temu skrbi o starijim osobama u društvu su sudjelovale ministrica, državna tajnica i pomoćnica ministrice. U nekoliko radijskih i televizijskih emisija na nacionalnoj razini sudjelovali su službenici Ministarstva koji su zaduženi za skrb o starijim osobama, na prvom programu Hrvatskog radija i prvom programu Hrvatske televizije u emisiji Treća dob.

Stručni radnici centara za socijalnu skrb sudjelovali su ukupno 112 puta u radijskim i televizijskim programima te u davanju intervjua na nacionalnoj i lokalnoj razini s ciljem informiranja o pravima u sustavu socijalne skrbi i načinima ostvarivanja istih za starije osobe. Uključenost stručnih radnika centara za socijalnu skrb u proces informiranja starijih osoba o njihovim pravima višestruko je korisna. Prvenstveno zato što starija osoba dobiva informaciju o vrstama pomoći koje može očekivati od društva i o načinima ostvarivanja prava na pojedinu vrstu pomoći te također starija osoba na ovaj način dobiva informaciju da centri za socijalnu skrb nisu ustanove koje pomažu samo ljudima koji su ekonomski ugroženi već da su to ustanove koje brinu o svim osobama koje se iz bilo kojeg razloga nalaze u problemu, u ovom slučaju problemu koji proizlazi iz činjenice da u procesu starenja trajno gubimo sposobnosti koje su važne za nastavak života i koje nam trebaju nadomjestiti članovi obitelji ili društvo.

Stručni radnici zaposleni kod pružatelja usluga za starije i nemoćne osobe su također bili pozvani da preko medija u svojim sredinama starijim sugrađanima daju informaciju o mogućnostima starijih osoba da u svojoj sredini dobiju potrebnu im pomoć kao i informaciju

o načinima dolaska do potrebne pomoći. Stručni radnici zaposleni kod pružatelja usluga za starije osobe (domovi, centri za pomoć u kući, centri za pružanje usluga u zajednici, obiteljski domovi, pružatelji usluga iz članka 169. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13, 152/14, 99/15, 52/16 i 16/17) su tijekom 2016. godine 1.169 puta sudjelovali u različitim televizijskim i radijskim emisijama te davanju intervjua za novine.

2. Izrada i tisak kataloga prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za starije osobe

Rok za provedbu aktivnosti: 2016.

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2014. izrađen je katalog prava i usluga u sustavu socijalne skrbi za starije osobe i iste je godine objavljen na mrežnoj stranici Ministarstva. Nadalje, zakonska obaveza svih pružatelja socijalnih usluga je uvođenje standarda kvalitete među kojima je i standard dostupnost informacija. Sukladno ovom standardu pružatelji usluga su sve informacije o pravima u sustavu socijalne skrbi i njihovom načinu ostvarivanja obavezni učiniti dostupnim krajnjim korisnicima u tiskanom obliku, ali i u drugim, korisničkim skupinama prihvatljivim formatima. Kako stare osobe na ovaj način dobivaju sve informacije o pravima u sustavu socijalne skrbi i načinu njihovog ostvarivanja nije bilo potrebe da Ministarstvo zasebno tiska isti katalog.

3. Informiranje pružatelja usluga za starije osobe putem mrežne stranice MSPM/MDOMSP o promjenama u sustavu socijalne skrbi vezano za starije osobe

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine putem mrežne stranice Ministarstva pružatelji usluga za starije osobe su bili obavještavani o promjenama koje su se događale u području skrbi za starije osobe. Tako su obaviješteni o izmjenama i dopunama Zakona o socijalnoj skrbi i njihovim utjecajima na starije osobe. Pružatelji usluga za starije osobe su tijekom 2016. godine u dva navrata putem mrežne stranice Ministarstva pozivani da prijave svoje projekte na natječaje koje je raspisivalo Ministarstvo za pružanje izvaninstitucijskih usluga namijenjenih starijim osobama.

Mjera 2.2. Informiranje starijih osoba o njihovim pravima i odgovornostima kao i odgovornostima javnih službi u zaštiti prava starijih osoba

Unutar mjere 2.2. provedene su aktivnosti:

1. Održavanje sastanaka, okruglih stolova i radionica, sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima, na nivou mikro regija (mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe.

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine centri za socijalnu skrb održali su 53 sastanka/okrugla stola/radionice sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi na kojima su sudjelovale 838 osoba. Organizaciju sastanaka/okruglih stolova/radionica provelo je 14 centara za socijalnu skrb. Pružatelji usluga za starije osobe su tijekom 2016. godine održali 292 sastanka/okrugla stola/radionice sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu prava i usluga iz sustava socijalne skrbi na kojima je sudjelovalo 2.927 osoba.

2. Održavanje sastanaka, okruglih stolova i radionica, sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima, na nivou mikro regija (mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva, ustanove socijalne skrbi i ostali pružatelji usluga za starije osobe.

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine centri za socijalnu skrb održali su 84 sastanka/okrugla stola/radionice sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi na kojima je sudjelovalo 840 osoba. Organizaciju sastanaka/okruglih stolova/radionica provelo je 18 centra za socijalnu skrb.

Pružatelji usluga za starije osobe, njihovi stručni radnici, na području cijele države tijekom 2016. godine održali su 125 sastanaka, okruglih stolova i radionica sa starijim osobama i osobama koje skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora) na temu odgovornosti javnih službi u zaštiti prava iz socijalne skrbi na kojima je sudjelovalo 1.051 osoba.

3. ŠIRENJE MREŽE SOCIJALNIH USLUGA

U području širenja mreže socijalnih usluga postavljen je cilj- razvijanje socijalnih usluga koje pridonose poboljšavanju kvalitete života starijih osoba. Za postizanje ovog cilja planirane su tri mjere.

Mjera 3.1. Unapređivanje pružanja izvaninstitucionalnih usluga za starije

Unutar mjere 3.1. provodile su se aktivnosti:

1. Organiziranje dnevnih aktivnosti za starije osobe na razinama mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva i pružatelji usluga za starije osobe.

Financiranje: Državni proračun (razdjel 102 MSPM/MDOMSP, program 4002-Skrb o socijalno osjetljivim skupinama, Aktivnost A734189 Udruge u socijalnoj skrbi, račun 3811-Tekuće donacije u novcu (izvor 11) u iznosu od 1.600.000,00 kn te u iznosu od 1.636.997,00 kn s Aktivnost A734189 konto 3721 (izvor 41), (ukupno 3.236.997,00 kn).

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Ministarstvo je tijekom 2016. godine financiralo projekte udruga i pružatelja usluga za starije osobe koji su provodili uslugu dnevnih aktivnosti za starije osobe usmjerenu podizanju kvalitete života. Iz raspoloživih sredstava državnog proračuna planiranih za financiranje projekata usmjerenih podizanju kvalitete života financijski su podržana 72 projekta različitih proveditelja. Uslugom dnevnih aktivnosti obuhvaćeno je 7.515 starijih osoba. Organizirane dnevne aktivnosti za starije osobe prema podacima prikupljenim od Ureda državne uprave, za potrebe izrade ovog Izvješća, provodile su se u 325 mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti.

2. Poticanje volontiranja starijih osoba u lokalnoj zajednici

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva.

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine, prema podacima koje prikuplja Ministarstvo, u Republici Hrvatskoj je evidentirano ukupno 48.615 volontera. Starije osobe su uključene u volontiranje u svojoj zajednici. U 2016. godini ukupno su 2.134 starije osobe volontirale i na taj način bile od iznimne koristi u svojoj zajednici. Važno je napomenuti da se u svim pozivima za prijavu na natječaj za financiranje projekata udruga i pružatelja usluga u sustavu socijalne skrbi koje raspisuje Ministarstvo uključivanje volontera u provedbu projekata uvijek zadaje kao obaveza i da je broj uključenih volontera u provedbu projekata vrlo važan u procesu prihvatanja prijavljenih projekata.

3. Poticanje postojećih i novih pružatelja usluga za pružanje izvaninstitucionalne skrbi za starije

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, organizacije civilnog društva i pružatelji usluga za starije osobe.

Financiranje: Državni proračun i dio prihoda od igara na sreću raspoređenih za ovu namjenu u ukupnom iznosu od 12.465.977,00 kn od čega 3.236.977,00 kn za organiziranje dnevnih aktivnosti (iskazano i u mjeri 3.1, aktivnost 1), 1.379.000,00 kn za trogodišnje programe - halo pomoć i podrška socijalno ugroženim starijim osobama (razdjel 102 MSPM/MDOMSP, glava 10205, program 4002-Skrb za socijalno osjetljive skupine, Aktivnost A734189- Udruge u socijalnoj skrbi, račun 3721 Naknade građanima i kućanstvima u novcu (izvor 41)) te 7.850.000,00 kn za osvješćivanje problema nasilja nad starijim osobama (u obitelji i u instituciji) i informiranje starijih osoba o ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju i pružanje usluga koje nisu obuhvaćene uslugom pomoć u kući kao što je npr. prijevoz (razdjel 102 MSPM/MDOMSP, glava 05, program 4002-Skrb za socijalno osjetljive skupine, Aktivnost A734189- Udruge u socijalnoj skrbi, račun 3721 Naknade građanima i kućanstvima u novcu izvor 41).

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Ministarstvo je tijekom 2016. godine provelo dva natječaja za prijavu projekta namijenjenih starijim osobama koji su financirani iz raspoloživih sredstava državnog proračuna i raspoloživih sredstava iz dijela prihoda od igara na sreću za 2016. godinu. Natječaji su bili usmjereni u više pravaca kako bi se zahvatio širi raspon potreba starijih osoba na području cijele države.

Jedan natječaj se odnosio na projekte iz područja socijalne skrbi usmjerene unapređenju kvalitete života starijih osoba putem organiziranih dnevnih aktivnosti u lokalnoj zajednici. Na ovom natječaju odabrana su i financirana 72 projekta. Projektima je obuhvaćeno 7515 osoba starije životne dobi.

Drugi natječaj odnosio se na projekte usmjerene smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti socijalno osjetljivih skupina unutar kojega su i projekti koji se odnose na starije osobe. Naglasak natječaja u dijelu koji se odnosio na starije osobe je bio usmjeren osvješćavanju problema nasilja nad starijim osobama (u obitelji i instituciji) putem medijske kampanje,

informiranju starijih osoba o mogućoj štetnosti sklapanja ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju te pružanju onih usluga koje nisu obuhvaćene uslugom pomoć u kući kao što je npr. prijevoz starije osobe do zdravstvene ili neke druge njoj važne ustanove. Na ovom natječaju odabrano je i financirano 76 projekata za starije osobe. Ovim projektima je obuhvaćeno 36.700 starijih osoba.

Tijekom 2016. godine provodio se i trogodišnji program „Razvoj i širenje mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva“ za razdoblje 2014-2017. Po ovom natječaju financirano je šest programa usluge halo pomoći i jedan program podrške socijalno ugroženim starijim osobama. Ovim programima bilo je obuhvaćeno ukupno 1.507 starijih osoba.

Mjera 3.2. Unapređivanje i razvoj institucionalnih oblika skrbi za starije

Unutar mjere 3.2. provodile su se aktivnosti;

1. Poticanje na razvijanje institucijskih oblika skrbi za starije u područjima u kojima takvi oblici skrbi nisu razvijeni

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova europske unije i pružatelji institucionalnih usluga za starije osobe

Financiranje: Sredstva osiguravaju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i privatni investitori.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Iz upisnika ustanova socijalne skrbi koje vodi Ministarstvo vidljivo je da se u 2016. godini otvorilo osam domova za starije i nemoćne osobe od toga 4 doma s ukupnim kapacitetom za 331 osobu u županijama u kojima je sukladno Strategiji navedeno da će se podržavati razvijanje institucionalnih oblika skrbi. Navedeni domovi nalaze se u Dubrovačko neretvanskoj županiji (kapacitet 82), Brodsko posavskoj (kapacitet 55), Zadarskoj (kapacitet 134) i Osječko baranjskoj (kapacitet 60). U Gradu Zagrebu, u kojem su smještajni kapaciteti u institucionalnoj skrbi za starije osobe iznad prosjeka Hrvatske, otvorena su 2 doma s kapacitetom za 154 osobe. Po jedan dom otvoren je u Varaždinskoj (kapacitet 50) i Zagrebačkoj županiji (kapacitet 98) koje također imaju smještajnih kapaciteta u institucionalnoj skrbi iznad prosjeka Hrvatske. Institucionalnu skrb prema Zakonu o socijalnoj skrbi osim domova pružaju i udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe te obrtnici. Prema upisniku drugih pravnih osoba i obrtnika koji pružaju uslugu smještaja starijim osobama u 2016. godini povećao se kapacitet za ukupno 128 mjesta i to u Brodsko posavskoj za 29, Koprivničko-križevačkoj za 20 i Primorsko goranskoj županiji za 12 mjesta. Županije u kojima je došlo do povećanja broja pružatelja usluga za starije osobe, a koje nisu predviđene Strategijom za podržavanje razvoja institucionalne skrbi jer imaju kapacitet iznad prosjeka u državi su Zagrebačka za 28, Sisačko moslavačka za 16, Zadarska županija za 11 i Grad

Zagreb za 12 mjesta. U 2016. godini kapacitet za institucionalni smještaj starijih osoba, u županijama za koje je u Strategiji navedeno da treba podržavati razvoj takvih usluga, povećao se za 392 mjesta.

2. Brža realizacija usluge smještaja za korisnike koji se smještavaju temeljem rješenja centra za socijalnu skrb

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Sunositelji: Pružatelji institucionalnih usluga za starije osobe

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Osobe koje su na smještaj upućene temeljem rješenja centra za socijalnu skrb imaju prednost pred osobama koje se smještavaju temeljem ugovora kojeg izravno sklapa pružatelj usluge s korisnikom. Prema podacima prikupljenim za potrebe izrade ovog Izvješća, od pružatelja usluga za starije osobe na dan 31. prosinca 2016. godine na smještaj je čekalo 1.188 osoba koje imaju rješenje centra za socijalnu skrb. Od navedenog broja 680 osoba čeka duže od jedne godine, međutim od svih starijih osoba koje imaju rješenje centra za smještaj, dakle od njih 1.188, za trenutni smještaj bez odgode zainteresirano je tek 370 starijih osoba, od kojih 197 osoba čeka na smještaj u decentraliziranim domovima, a 173 osobe kod svih drugih pružatelja usluge smještaja za starije osobe. Iz podatka o broju osoba koje čekaju na smještaj u decentraliziranim domovima (197) vidljiv je pad u odnosu na 2015. godinu kada je za smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb bila zainteresirana ukupno 221 osoba. Iz navedenih podataka proizlazi da se u decentraliziranim domovima tijekom 2016. godine brže realizirao smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb.

3. Razraditi kriterije za prijem korisnika na smještaj u dom

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva

Aktivnost nije provedena, obrazloženje:

Tijekom 2016. godine nisu razrađeni kriteriji za prijem korisnika na smještaj u dom iz istih razloga navedenih u Izvješćima za prethodne dvije godine. U trenutku kad se planirala ova aktivnost u najavi je bila promjena načina financiranja državnih i decentraliziranih domova. Naime, državni domovi se u potpunosti financiraju sredstvima državnog proračuna, a decentralizirani domovi se najvećim djelom financiraju iz poreza na dohodak. Promjena načina financiranja decentraliziranih domova zahtjeva i promjene u poreznom sustavu, a tim promjenama se nije pristupilo. Svi drugi pružatelji usluge smještaja za starije osobe se samofinanciraju. Kako svi pružatelji usluge smještaja za starije osobe nemaju jednake uvjete na tržištu tako se činilo neprihvatljivim propisivati kriterije koji bi bili obavezujući za sve na

isti način u situaciji kad su im uvjeti poslovanja različiti. Do daljnjega ostaju na snazi kriteriji koje su propisali pružatelji usluge smještaja za starije osobe svojim internim aktima. Kad se ujednače uvjeti poslovanja za sve pružatelje usluge smještaja za starije osobe razradit će se kriteriji za prijem korisnika na smještaj koji će biti isti za sve.

Mjera 3.3. Uvođenje minimalnih standarda kvalitete pružatelja usluga

Unutar mjere 3.3. provodile su se aktivnosti:

1. Provođenje obuke tima za kvalitetu pružatelja usluga u mreži

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva.

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Od početka provođenja obuke tima za kvalitetu pružatelja usluga u mreži do kraja 2016. godine provedena je obuka timova za kvalitetu pružatelja socijalnih usluga u mreži kod ukupno 163 pružatelja usluga za starije i nemoćne osobe. Od dana završetka edukacije za pružatelje usluga započinje proces implementacije standarda kvalitete u trajanju od 24 mjeseca.

2. Podrška u procesu uvođenja minimalnih standarda kvalitete

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

Podrška u procesu uvođenja minimalnih standarda kvalitete provodi se kontinuirano i to putem e-mail-a standardikvalitete@mspm.hr koji je otvoren za tu namjenu, kao i e-mail-ova savjetnika iz Službe za upravljanje kvalitetom i stručno usavršavanje Ministarstva te putem službenih telefona i u izravnoj komunikaciji. Navedenim načinima komunikacije zaprimljeno je i odgovoreno na više od 300 upita članova timova za kvalitetu kod pružatelja usluga.

3. Praćenje provedbe minimalnih standarda kvalitete (provjera i procjena objektivnosti izvješća o usklađenosti sa standardima kvalitete)

Rok za provedbu aktivnosti: kontinuirano

Nositelj: Ministarstvo

Financiranje: Redovna djelatnost Ministarstva

Aktivnost je provedena, obrazloženje:

U svrhu praćenja procesa uvođenja standarda kvalitete socijalnih usluga pružatelji socijalnih usluga, koji su prošli edukaciju o standardima, u obvezi su tijekom dvogodišnjeg razdoblja izraditi 3 izvješća o usklađenosti sa standardima kvalitete.

Izvješća o prvoj samoprocjeni izrađena su i dostavljena u roku tri mjeseca od datuma održavanja edukacije. Nakon pojedinačne analize dostavljenih izvješća u 2016. godini izrađeno je skupno izvješće, koje je u svrhu davanja povratnih informacija prezentirano na 3 sastanaka s pružateljima usluga.

Ostala dva izvješća (Izvješće o napretku te završno izvješće o usklađenosti sa standardima kvalitete) pružatelji usluga izrađuju u roku od 12 odnosno 24 mjeseca od datuma održavanja edukacije.

ZAKLJUČAK

Strategija socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014. do 2016. godine je prvi strateški dokument u Republici Hrvatskoj koji se odnosi na socijalnu skrb o starijim osobama.

U Izvješću za 2016. godinu moguće je reći da nije došlo do značajnijih promjena pokazatelja preko kojih se prati provedba planiranih aktivnosti. Usporedimo li podatke s ranijim izvještajnim razdobljima došlo je do povećanja smještajnih kapaciteta u institucionalnom smještaju za starije osobe, ali se i povećao broj osoba koje čekaju na smještaj temeljem rješenja centra za socijalnu skrb, a koje su zainteresirane da bez odgode počnu koristiti uslugu smještaja. Za zaključiti je da će i nadalje biti potrebno povećavati smještajne kapacitete za skrb o starijim osobama kod svih pružatelja usluge smještaja.

Prema podacima iz Izvješća vidljivo je da su provedene sve mjere i aktivnosti za koje je rok provedbe bila 2016. godina.

Provedba aktivnosti navedenih u Strategiji financirala se iz sredstava redovne djelatnosti Ministarstva i iz dijela prihoda od igara na sreću namjenjenih socijalnoj skrbi u iznosu od 12.465.977,00 kn.

Kod izrade novog strateškog dokumenta bit će potrebno značajnije uključiti centre za socijalnu skrb i ostale pružatelje usluga za starije osobe u provedbu mjera te sustavno praćenje provedbe istih kao i izvještavanje o njihovoj provedbi.